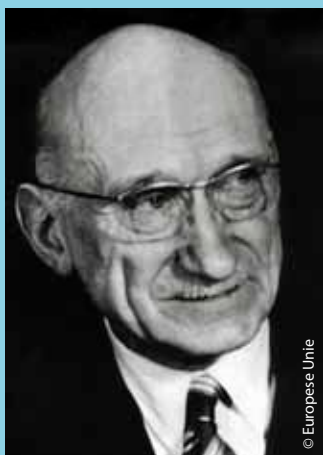

Robert Schuman: de architect van het Europese integratieproject

Robert Schuman 1886 - 1963

Robert Schuman, advocaat en van 1948 tot 1952 Frans minister van Buitenlandse Zaken, wordt gezien als een van de grondleggers van de Europese eenheid.

Schuman werd geboren in Luxemburg. Zijn jeugd in de Frans-Duitse grensregio vormde een bron van inspiratie voor hem. Ondanks, of misschien dankzij zijn ervaringen in nazi-Duitsland zag hij in dat alleen een duurzame verzoening met Duitsland de basis zou kunnen vormen voor een verenigd Europa. In 1940 werd hij gedeporteerd naar Duitsland, maar twee jaar later vluchtte hij en sloot hij zich aan bij de Franse verzetsbeweging. Desondanks toonde hij geen wrok toen hij na de oorlog minister van Buitenlandse Zaken werd.

Samen met Jean Monnet stelde hij het beroemde Schuman-plan op, dat op 9 mei 1950 werd gepubliceerd. Deze datum beschouwen we nu als de geboortedag van de Europese Unie. Schuman stelde voor de productie van kolen en staal, de belangrijkste grondstoffen voor de wapenindustrie, onder een gemeenschappelijk gezag te plaatsen. Het principe

hierachter was dat wie geen controle over de productie van kolen en staal had, geen oorlog zou kunnen beginnen.

Schuman stelde de Duitse kanselier Adenauer op de hoogte van het plan; deze zag onmiddellijk in dat dit een kans was op een vreedzaam Europa en ging ermee akkoord. Korte tijd later reageerden ook de regeringen van Italië, België, Luxemburg en Nederland. In april 1951 ondertekenden de zes landen in Parijs het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Europa begon dus als een vredesinitiatief.

Schuman was ook voorstander van een gemeenschappelijk Europees defensiebeleid en was van 1958 tot 1960 voorzitter van het Europees Parlement.

De beginjaren

Robert Schuman had een waarlijk Europese achtergrond: hij werd op 29 juni 1886 in Luxemburg geboren, zijn vader was een Fransman die de Duitse nationaliteit kreeg toen de streek waar hij woonde, bij Duitsland werd ingelijfd en zijn moeder was Luxemburgse. Schuman zelf werd echter geboren als Duits staatsburger. Toen in 1919, na de Eerste Wereldoorlog, Elzas-Lotharingen aan Frankrijk werd teruggegeven, kreeg hij de Franse nationaliteit.

Vóór 1914 studeerde hij rechten, economie, politieke filosofie, theologie en statistiek aan de universiteiten van Bonn, München, Berlijn en Straatsburg. Hij werd met de hoogste onderscheiding

doctor in de rechten aan de universiteit van Straatsburg. Na te zijn afgestudeerd, richtte hij in 1912 in Metz zijn eigen advocatenkantoor op. Twee jaar later brak de Eerste Wereldoorlog uit. Schuman werd om medische redenen van militaire dienst vrijgesteld. Toen de oorlog was afgelopen, werd hij actief in de politiek. Hij begon zijn loopbaan bij de overheid als lid van het Franse Parlement voor het departement Moselle.

Toen de Tweede Wereldoorlog begon, was Schuman staatssecretaris in de Franse regering. Tijdens de oorlog werd hij actief lid van de Franse verzetsbeweging en werd gevangengenomen. Na op het nippertje aan deportatie naar

het concentratiekamp Dachau te zijn ontsnapt, vluchtte hij naar de “vrije” zone van Frankrijk. Daar dook hij onder toen de nazi's de zone bezetten. De drie jaar erna slaagde hij erin om ondergedoken, met een beloning van 100 000 Rijksmark op zijn hoofd, de Duitsers te trotseren. Toen het Franse staatshoofd in ballingschap, de Gaulle, hem vroeg naar Londen te komen, sloeg hij die uitnodiging af. Hij verkoos om met zijn landgenoten in het door de nazi's bezette Frankrijk te blijven.

Na de oorlog ging hij weer de nationale politiek in waar hij een reeks hoge functies bekleedde: eerst minister van Financiën, in 1947 premier, vervolgens minister van buitenlandse zaken van 1948 tot 1952 en opnieuw minister van Financiën van 1955 tot 1956. Hij onderhandelde over belangrijke verdragen en initiatieven, zoals de Raad van Europa, het Marshallplan en de NAVO, die zorgden voor een nauwere samenwerking binnen de Westerse alliantie en Europa. Maar waar Schuman het meest bekend om werd, is wat nu de “Schuman-verklaring” wordt genoemd. Hierin stelde hij aan Duitsland en de rest van de Europese landen voor om samen te werken aan een bundeling van hun economische belangen. Hij was ervan overtuigd dat als deze met elkaar verbonden zouden zijn, oorlog “niet alleen ondenkbaar, maar materieel onmogelijk” zou zijn.

De Schuman-verklaring

Schuman hield op 9 mei 1950 een door Jean Monnet geïnspireerde en grotendeels voorbereide toespraak. Hierin stelde hij voor de Frans-Duitse productie van kolen en staal onder één gemeenschappelijke Hoge Autoriteit onder te brengen. Deze organisatie zou openstaan voor deelname van andere Europese landen.

De bedoeling van deze samenwerking was gemeenschappelijke belangen tussen Europese landen te scheppen. Dit zou moeten leiden tot geleidelijke politieke integratie, een voorwaarde voor vreedzame onderlinge betrekkingen: “De vereniging van Europa kan niet ineens worden verwezenlijkt noch door een allesomvattende schepping tot stand worden gebracht: het verenigde Europa zal moeten worden opgebouwd door middel van concrete verwezenlijkingen, waarbij een feitelijke solidariteit

als uitgangspunt zal moeten worden genomen. Voor de vereniging van de Europese volkeren is het noodzakelijk dat de eeuwenoude tegenstelling tussen Frankrijk en Duitsland wordt overbrugd.”

Zijn toespraak viel niet in dovemansoren, want de Duitse kanselier Adenauer reageerde al snel met een positief antwoord, net als de regeringen van Nederland, België, Italië en Luxemburg. Binnen een jaar, op 18 april 1951, tekenden zes landen het Verdrag van Parijs. Dit leidde tot de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, de eerste supranationale gemeenschap van Europa. Deze grensverleggende organisatie baande de weg voor de Europese Economische Gemeenschap en vervolgens voor de Europese Unie. Deze wordt nog steeds geleid door de vernieuwende instellingen die in 1950 werden bedacht.

Schumans inzet ging echter nog verder. Hij werd een groot voorstander van verdere integratie door middel van een Europese defensiegemeenschap en werd in 1958 de eerste voorzitter van de voorloper van het huidige Europees Parlement. Toen hij zijn werkzaamheden neerlegde, verleende het Parlement hem de titel van “Vader van Europa”. Vanwege het enorme belang van

Schuman houdt zijn beroemde toespraak op 9 mei 1950, de dag die nu wordt gevierd als de verjaardag van de EU.

zijn Schuman-verklaring van 9 mei 1950 is deze dag omgedoopt tot “Europadag”. Bovendien is ter ere van zijn baanbrekende werk naar een verenigd Europa het Brusselse district waar de hoofdkantoren van diverse instellingen van de Europese Unie liggen, naar hem vernoemd.